12de Jaargang. Curaçao den 29n Juni 1895. N° 600.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VÓÓR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden ƒl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar ƒl. 10,—
Afzonderlijke nummers ƒl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels ƒl. 0.05 voor elken regel meer ƒl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta ƒl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire Aruba ƒl 10,— pa anja.
Un number só ƒl. 0,20.
Un aununcio di 1 té 7 regel ƒl. 0,50, cada regel mas ƒl. 0,07½.

Levende bewijzen.

Er heeft zich te Batavia eene commissie gevormd, bestaande uit de heeren luit-kol. A. H. W. Scheuer, maj- Feuilletau de Bruyn en gep- L. C. van Vleuten, om aan den pastoor R. C. Verbraak, die, thans een volle 20 jaren in Atjeh werkzaam is geweest, een waardig en passend geschenk met opschrift aan te bieden.

In de circulaire der commissie wordt van den waardigen geestelijke gezegd :

In al die jaren heeft hij nooit, geen oogenblik, geaarzeld, om zich bloot te stellen aan de grootste gevaren, dáár waar zijn plicht hem riep ; waardig voorbeeld op waardige wijze nu onlangs nagevolgd door zijn ambtsbroeder, den pastoor F. J. A. Voogel te Lombok. Noch vijandelijk vuur noch cholera of andere hevige besmettelijke ziekten in hospitalen of bivakken hebben pastoor Verbraak ooit kunnen weerhouden, om een armen gewonde of stervende hulp en troost te schenken: en zulks, zonder zich daarbij vooraf te vergewissen, of de lijder al dan niet katholiek was.

„Altijd even hulpvaardig, altijd bereid zieken of gewonden bij te staan, altijd gereed om, zoowel godsdienstigen als wereldschen troost te schenken, om te helpen en leed te verzachten daar, waar hij maar kon."

Daarom wenscht de comissie — gelijk pastoor Verbraak door H. M. Koningin-Regentes tot ridder in de orde van den Ned. Leeuw is benoemd, —hem, tot erkenning van zoo langdurige plichtsbetrachting, toewijding en opoffering, een stoffelijk bewijs te geven van dankbaarheid van het *geheel Ned. Ind. Leger*, te bekostigen uit — *geheel vrijwillige* — bijdragen van *alle gezindheden.*

Zij vragen daarvoor alleen de medewerking van actief dienende of gepensioneerde officieren nog in dienst zijnde of fungeerende onderofficieren, korporaals en minderen.

Het merkwaardigste hierbij is voorzeker, dat deze hulde den verdienstelijken almoezenier wordt gebracht door mannen, die niet-katholiek zijn en dat zij voor hem een blijk van waardeering vragen van elken officier en soldaat tot welke gezindte zij mogen behooren. Want zoo luidt het, ook pastoor Verbraak maakte geen onderscheid en hij schonk hulp en troost aan zieken en gewonden, zonder vooraf te vragen of de lijder al dan niet katholiek was.

Wij, katholieken, beschouwen in zulke mannen de waren volgelingen van Christus en wij mogen met reden fier op hen zijn. Men moet nog wel eens de bewering aanhooren, dat het Katholicisme tot onverdraagzaamheid voert, dat de ware humaniteit niet te vinden is in de Kerk. Mannen als Verbraak bewijzen het valsche van zulk eene bewering. Zij bewijzen ook hoe hoog de moed, hoe grootsch de toewijding, hoe subliem de zelfopoffering is, welke steunt op den godsdienst. Immers — en dit moet men niet uit het oog verliezen — helden als Verbraak en Voogel zijn geen uitzonderingen, staan niet alleen. Zij vinden hunne gelijken wat moed, toewijding en zelfopoffering betreft, in de koloniën van alle landen. Zij vinden hunne gelijken in zoovele andere priesters en in gansche scharen liefdezusters, zwakke vrouwen, die menig slagveld hebben gedrenkt met haar bloed en zich de grootste ontberingen hebben getroost om slechts haar plicht te kunnen doen. Het is van algemeene bekendheid, welk een dank de Fransche natie bijv. verschuldigd is aan hare missionarissen en religieuzen. In Tonking, in Dahomay, op Madagascar, — overal hebben zij aan het christelijk beschavingswerk hunne beste krachten gewijd en hun leven geofferd, om het lijden van anderen, in het strijdgewoel of op het ziekbed, te kunnen lenigen. Niet zonder reden verklaarde eenmaal Gambetta, op de koloniën doelende, dat het anti-clericalisme geen artikel van uitvoer was; niet zonder reden verzoende een man als Paul Bert zich met de dienaren en dienaressen der Kerk, toen hij, als gouverneur van Indo-China, hun arbeid meer van nabij kon gadeslaan en ver verwijderd was van de sectarische côterie, die hem te Parijs in hare strikken gevangen hield.

Behoeven wij hier ook nog te herinneren aan de getuigenissen van Stanley van Wismann, van zoovele andere ontdekkingsreizigers of koloniale ambtenaren?.... Heewel niet katholiek, waren zij allen vol lof over onze priesters en religieuzen, die niet om eer en aanzien of voordeel van stoffelijken aard, maar louter uit menschenliefde de meest afgelegen en meest onherbergzame gewesten doorkruisten, om te doen wat hun zachte hand te doen vond. Waarlijk deze priesters en religieuzen zijn de levende bewijzen voor de waarheid, dat de grootste zelfopoffering en de hoogste moed ontluiken onder den bezielenden adem van het geloof in een bovennatuurlijk ideaal!

Over het slagveld zien wij hen gaan de eenvoudige priester, de zachtzinnige religieuze en als 't ware zonder te letten op de gevaren, welke hem of haar omringen, vervullen zij hun plicht. De koortsachtige drift, welke de strijders beziélt en den ontstuimigen moed van sommigen verklaart is hun vreemd. De kruitdamp mag hen niet bedwelmen, want vóór alles moeten zij kalm blijven, om naar behooren zich te kunnen kwijten van hun taak. En juist die kalmte maakt hun moed zoo groot, juist die zelfbeheersching, welke zij geen oogenblik verliezen, terwijl hun hand ongewapend is en zij zich toch voortdurend bewust blijven van het dreigend doodsgevaar, legt het schoonste getuigenis af van den heldengeest, welke hen bezielt.

O zeker van een heldengeest hebben ook vele anderen — geen priester zijnde en buiten de Kerk staande — blijk gegeven. En het zij verre van ons verdiensten van ook slechts één hunner te willen verkleinen. De mannen, die de circulaire voor het huldeblijk aan pastoor Verbraak verzonden, zijn waarlijk de aangewezen personen om aan zulk een dappere de eer te geven, welke hem toekomt. En ongetwijfeld heeft de jongste campagne op Lombok wederom bewezen, hoe groot de onverschrokkenheid is van ons Indisch leger. Wij maken dan ook, wat dit betreft, geen verschil tusschen pastoor Verbraak en de troepen met welke hij het vaderland dient. Maar wel mogen wij bij de hulde, welke men den aalmoezenier te Atjeh brengen wil, er op wijzen, hoe *alom* de katholieke geestelijkheid in het eerste gelid staat, waar het geldt het gevaar te trotseeren, ten einde het lijden van anderen te verzachten. Het hoogste wat zij bezitten, hun leven, hebben zij veil ter wille van den evenmensch en dit zonder eenig vertoon, zonder ook maar in 't minst opzien te willen verwekken. Bedaard en eenvoudig vervullen zij hunne taak, welke eene taak is van de grootste liefde, om slechts in het aangezicht des doods op één loon het oog gericht te houden, het loon in den Hemel!

Ja waarlijk, die mannen zijn levende bewijzen voor de heiligheid van ons geloof en daarom zien wij tot hen op met trots, met blijdschap en vereering! (*Centrum*).

FEUILLETON

Un Ganjador Ganjá.

Piet Brons tabatin, manera nan a bisa, algo wardá pa su biheza; esai henter pueblo, camina Piet tabata biba, tabata sabi, i Piet mes no a ningé tampoco.

Pero loke ningun hende tabata sabi, ta, koe Piet a warda un partida di su placa den tera, ora courantnan di Julio 1870 a plama nobo, coe Francia a declara Prusia gera.

Wel tabata falta poco segur koe Piet, pasobra e tabata bieeuw caba, no tabatin mester di cohe arma pa defende su querida patria, pero Piet no tabata sigur di esai, i p'esai el a warda algun cien florin den un caha di heroe, el a cerele bon i a wardele den tera

Lugar camina Piet a dera su placa, tabata un lugar, camina casi nunca un hende tabata bini i koe e sol por a haja, pasobra pa mas siguranza e no a confia ningun hende su secreto.

Contentoe el a bai su cas, ora el a caba di warda su placa, pero awor el haja un idea, i e dici den dje mes, koe mester tin un otro hende koe sabi di e caha, pasobra por a socede koe el ta moeri, of koe lo nan obligele di juda defende su patria i perde su bida, anto ningun hende no tabatin prebechoe di e placa, pasobra es lugar, camina el a warda su tesoro, tabata masjar solitario i el a coba tantoe hundoe, koe el a sopone koe ningun hende por hajele pa casualidad. I si nan por a dibujele, Dios sabi anto, kende lo tin probechoe di djele.

Pero kende le confia su secreto ?

Si, esai ta un pregunta koe el no por a contesta.

Su roeman Federico koe tabata biba cerca djele? Ai no! Federico a bini fia tantoe be cerca dje caba, koe el a comprende, koe le coba e placa ora el tin necesidad, no, esai tabata muchoe riscá.

Su criar ? Di berde e tabata fiel i honrado pero e ta muher, i muher no por warda un secreto.

Alafin el a haja un : Frits Manner lo ta su tesorero, esta nifica, si le kier.

Hopi anja caba Frits tabata su amigo, el tambe tabatin placa i pasobra e tabatin 10 anja mas koe Piet, e por ta sigur, koe le no tin di bai bringa.

Despues di algun palabra: "di muchoe confianza, di responsabilidad" etc. el a bisa Piet, koe le percura bon pa su placa i un dos tres dia despues Piet a saca e placa for di tera den presencia di Frits, a conta nan i a bolbe dera nan.

Awor Piet por a warda sosegu, pero es koe el a corda no a socede; nan no a jamele pa bringa, i hasta hombernan mas moza koe ne a bolbe bini na nan cas, asina koe Piet no tabatin di teme mas pa bira soldat.

Mas koe el tabata sigur awor koe el por a keda biba na su pueblo el no a bai coba su placa. "Nan ta bon wardá," el a corda, i tantoe tempoe koe mi no mester di placa ta mes cos koe si nan ta aja of aki den mi cas.

Toch un cierto anoche el a haja gusto —el mes no tabata sabi pakiko—di bai mira su tesoro. Su marduga el a lamanta tempran a jega, mira bon si no tabatin hende acerca, a habri caha i.... kende por comprende su spantoe, no tabatin nada mas aden, ni un cent chikiroe, solamente un poco santoe, koe mester a duna caha su peso.

"Zoo, zoo!" Piet a corda, ora su spantoe a kita un poco, „zoo! esai si ta teribel, kende por a nek mi asina? kende ta e ladron ? Frits Manner !"—„Ta posibel", su sintir ta bisa; 'no ta posibel," su coerazon ta papia.

„Pero kende anto ? No tabatin otro hende koe a sabi su secreto. Podice Frits a bisa otro? of hende a mirele warda e placa?

Toer ta pregunta i Piet no por a contesta."

Ah ! Ata el a haja un idea. El a larga santoe den caha, serele, ponele na su mes lugar i a bai su cas manera no a socede nada.

Tramerdia di e mes dia el a bai cas di Frits, a munstrele mes amistad di semper i koe cara inocente el dici koe otro majan le pone 500 florin den e caha; promer el kier a warda nan na cas, pero den es tempoe di gera placa tabata mehor warda den tera, etc. etc.

Frits a haja esai masjar bon.

Dos dia despues promer koe solo a sali Piet a bai mira su caha, el a habricle i....contentoe e a mira koe a socede manera el a corda.

El a haja toer su placa trobe i nada di santoe el a mira den caha.

Awor a sali klaar, koe Frits tabata e ladron.

Pasobra Frits cordando koe Piet lo pone 500 florin acerca, koe tambe el por horta despues, a bai na e lugar i a pone e placa horta trobe den caha, sigur koe un dos tres dia despues le tin mas aden.

Awor Piet a bolbe haja su placa, el a bai cerca su "amigoe" i a contele, trobe koe un cara masjar inocente, koe el a haja mihor di warda su placa den su cas mes i coe el a bai cohe nan caba; pasobra lo ta un disgracia, si un dia un of otro ta mirele aja, of hende ta bai coba aja pa traha cas, etc. etc.

Frits a comprende koe Piet a haja sabi koe el a horta e placa i pone nan trobe aden, pero el mester tene su mes bon i dici koe Piet, koe el tabatin razon; pero den dje mes el a jama su mes un boerikoe bobo.

Ora Piet a bai el a duna su "amigo" manoe diciendo, mientra e ta kinipi wowo: "Nos ta keda semper bon amigoe."

Koe nan a keda tantoe intimo, esai historia no ta conta.

———o———

Keizerin Charlotte en Napoleon III.

Baron de Malortie, die een der amusantste memorie-schrijvers van onzen tijd is, heeft een nieuw deel uitgeven, onder den titel: „Here, there and every where," dat van interessante mededeelingen en aardige anekdotes wemelt. Als een roode draad loopt door dit, evenals door zijn vroegere werken, de sympathie van den schrijver voor gevallen grootheid en verloren macht. De eenvoudige en ongezochte vertelling werkt bij Malortie dikwijls de meest pathetische effecten uit. De schildering van het lot der ongelukkige keizerin Charlotte, de gemalin van keizer Maximiliaan van Mexico, staat in het onlangs verschenen deel in dit opzicht vooraan.

De treurige geschiedenis der beklagenswaardige vrouw is dikwijls, maar misschien nooit met zooveel details en op zulk een warmen toon verhaald.

Toen de burgeroorlog in de Vereenigde Staten geëindigd was, en deze republiek dus een flink uitgerust en tot alles bereid leger te harer beschikking had, was het gedaan met de Fransche expeditie in Mexico. De republiek, welke keizer Maximiliaan slechts beschouwde als usurpator van de republikeinsche rechten, had besloten, dezen zijn zaak met de Mexikanen alleen, onder uitsluiting der Franschen, te laten uitvechten. Napoleon moest zijn leger terugtrekken. Keizerin Charlotte, voor wie men de zaak verzwegen had, besloot dadelijk, toen zij op de hoogte gebracht was, persoonlijk bij Napoleon ten gunste voor haar man en zijn troon tusschenbeide te komen.

Zij vertrok daarom van Vera Cruz naar Parijs tot groote ergernis van Bazaine, die niet gaarne zag dat de keizer van een onpartijdige iets vernam omtrent de ellendige leiding der expeditie. De keizerin was vol hoop naar Frankrijk vertrokken, doch reeds bij haar landing kregen haar verwachtingen een geweldigen stoot. Geen ambtenaar was aanwezig, om haar namens Napoleon en Eugénie te begroeten, hoewel zij haar aankomst aan het hof der Tuilerieën medegedeeld had. Zij trachtte haar toorn te verbergen, en reisde zoo spoedig mogelijk naar Parijs. Hier ging het eveneens. Zij werd niet met het gebruikelijke ceremonieel ontvangen en de hofkringen behandelden haar met weinig meer eerbied dan zij een aanzienlijk persoon behandelden, die zich op reis bevond en het hoofd van den staat een bezoek wenschte te brengen. Daardoor gevoelde zij des te meer, dat zij als keizerin gekomen was, dat haar tocht naar Europa over leven en dood van haar gemaal besliste. Eindelijk kwam de dag der audiëntie. Na de voorstelling van elkanders gevolg trok Napoleon zich met Eugénie en Charlotte in een afzonderlijke kamer terug, terwijl de hofdame van keizerin Charlotte, met wier woorden de volgende gebeurtenissen verteld zijn, met de hovelingen achterbleef.

„O, deze angstige uren. Ik was koortsachtig opgewonden. Het was mij niet mogelijk, het gesprek, dat in mijn omgeving gevoerd werd, te volgen, noch mijn gedachten te verzamelen; mijn hart en mijn verstand waren bij de keizerin. Ik bad tot de gebenedijde Maagd van Guadeloupe en smeekte haar, voor mijn arme gebiedster te werken, haar lichamelijk en geestelijk te steunen, om deze vreeselijke beproeving voor haren trots te doorstaan; ik wierp mij in den geest voor den troon van den Almachtige en zond vurige gebeden voor het gelukken harer zending ten hemel. Ik had mijn omgeving geheel vergeten, toen plotseling luid uitgesproken woorden mij tot mij-zelve deden komen. Wij hoorden allen verbaasd op. Duidelijk vernamen we de stem van keizerin Charlotte, die toornig uitriep: „Ik had waarlijk niet moeten vergeten, wie ik ben en wie gij zijt. Ik had mij moeten herinneren, dat het bloed der Bourbons door mijne aderen vloeit en dat ik dus mijn geslacht niet had mogen vernederen, door voor een Bonaparte, een avonturier, te buigen." Daarop hoorde men een doffen slag als van een vallend lichaam, gevolgd door eenige minuten van doodelijke stilte. Alles om mij heen luisterde. Eindelijk opende de keizer de deur en riep mij met een door opgewondenheid trillende stem. Sneller dan ik het uitdrukken kan, vloog ik naar mijn gebiedster, die bewusteloos, doodsbleek en koud als een standbeeld op een lage sofa lag. Keizerin Eugénie knielde aan de andere zijde met een flesch Eau de Cologne op haar schoot, terwijl zij met haar wonderbaarlijk kleine handjes het voorhoofd der ongelukkige, haar handen en haar voeten wreef. Ze had het corset der bewustelooze losgemaakt, haar schoenen en kousen uitgetrokken, om haar voeten te kunnen wrijven. Diep bekommerd fluisterde de keizerin mij toe: „Hare Majesteit is sedert tien minuten bewusteloos. Gelooft gij niet, dat het beter is Harer Majesteits lijfarts te ontbieden. Ik wenschte niet Conneau of iemand anders te roepen, die de keizerin niet kent."

„Om voor mij de tranen te verbergen, die haar schoone oogen vergoten, haalde zij een glas water en bevochtigde daarmee de bleeke lippen van keizerin Charlotte. Zij knielde daarop weer naast de keizerin en stond juist op het punt, den beker aan haar lippen te brengen, toen deze de oogen opende. Keizerin Charlotte keek met woesten blik op de naast haar geknielde Samaritaansche, stiet het glas heftig van zich af, zoodat het water over 't kleed der Fransche souvereine liep en gilde in een toestand van razernij: "Weg, vervloekte moordenaar. "Neem uw vergiftigden drank weg! weg!" Daarop viel zij weenend in mijn armen en fluisterde mij in het oor: "Hebt gij den schandelijken drank gezien? Zij willen mij vergiftigen, om mij maar weg te hebben. Verlaat mij niet, Manuelita," jammerde mijn arme, arme vorstin. "Gij zijt mijn eenige vriendin en wij zijn door het geslacht der Borgia's omgeven. Red mij, bid ik u," en ten derden male bewusteloos wordende, viel Hare Majesteit in mijn armen. De ongelukkige keizerin had door de tijding, dat haar gemaal aan zijn lot zou overgelaten worden, het verstand verloren. Het denkbeeld had zich bij haar gevestigd, dat zij door vergift uit den weg zou geruimd worden, een denkbeeld, dat haar nooit weder verliet.

Zij begaf zich naar Rome, om een audiëntie bij Pius IX te verkrijgen en werd door dezen met vaderlijke sympathie en bezorgheid ontvangen. Dit gevoel veranderde echter in angstig medelijden, toen de keizerin verklaarde, haar verblijf in het Vaticaan-zelf te kiezen. Zij wenschte, zooals zij zeide, de gehuurde moordenaars te ontvluchten, die haar steeds vervolgden. Nooit heeft misschien ten tweeden male zulk een beweging en opgewondenheid in het Vaticaan geheerscht. Desniettegenstaande was alles in een half uur klaar. Twee prachtige ledikanten werden in een der zalen gebracht en niets, dat door de meest eischende kan gewenscht worden, ontbrak. De uitputting en lichaamszwakte der hooge kranke was zóó groot, dat wij haar te bed moesten dragen. Nadat de arts een kalmeerenden drank gegeven had, hadden wij de voldoening haar te zien inslapen. De dienstboden werden weggezonden met het bevel, 's morgens vroeg bij de hand te zijn. Ik bleef alleen bij haar, doch waagde het niet, hoewel ik van vermoeidheid niet meer staan kon, te bed te gaan, vóór ik overtuigd was, dat het chloraal zijn werking gedaan had.

Den volgenden dag overreedden wij de keizerin het Vaticaan te verlaten en naar een naburig klooster te vertrekken. Zij scheen rustiger geworden en meer gelaten haar lot te dragen. Zij liet zich door de overste van de instelling, een groot weeshuis, leiden. Men bracht haar ook in de keuken, waar zij op het punt stond, een smakelijken ragout te proeven, toenzij het bord van zich stiet en op een kleine roestvlek van haar mes wijzend, ons op het "vergif" aan de scheede opmerkzaam maakte. Men was nog bezig haar gerust te stellen, toen zij plotseling haar arm tot den elleboog in den gloeiend heeten ragout stak, om een stuk vleesch er uit te halen, zich tot de overste voorover boog en haar in het oor fluisterde: "Ik had zoo'n honger en dat kunnen zij toch niet vergiftigd hebben." Haar arm was verschrikkelijk verbrand. Van dat oogenblik af werd zij streng bewaakt.

Malortie verzekert, dat de laatste berichten over den gezondheidtoestand der ongelukkige vorstin gunstiger luiden en hoewel zij nooit spreekt, dan om een kort bevel te geven, luistert zij toch naar de gesprekken van haar hofhouding, welke bestaat uit een ouden generaal, twee hofdames en een de koningin van België vertegenwoordigenden kamerheer. Niemand kan inderdaad bij de zeer geregelde leefwijze der keizerin vermoeden, dat zij niet, wel bij het hoofd is. Haar eenige eigenaardigheid bestaat hierin, dat zij nooit een naam uitspreekt. Wanneer zij haar schoonzuster, de koningin van België, bedoelt, duidt zij haar aan met "zij," en vraagt: "Is zij gekomen?" De kamerheer wordt door haar "le monsieur" genoemd. Zoodra zij wenscht dezen een bevel te geven, zegt zij: "Laat den monsieur bij mij komen." Overigens is de keizerin gewoon en een tijdlang was zij zelfs geheel helder.

Zooals men weet, woont de ex-keizerin op het kasteel Bouchot bij Brussel

NIEUWSBERICHTEN

CURACAO.

Bij Gouvernements beschikking dd. 24 dezer maand N°. 384 zijn ter vervanging van den 1e. Luitenant der dd. stedelijke schutterij Moses S. L. Maduro, den 2e. Luitenant A. J. Leyba en de sergeant A. J. E. de Veer, die tijdelijk naar het buitenland vertrokken zijn, en den korporaal J. C. W. Gravenhorst, die door ziekte verhinderd wordt, tijdelijk tot leden van den schuttersraad benoemd de 1e. Luitenant H. H. R. Chapman, de 2e. Luitenant M. H. Daal, de sergeant J. F. L. Romijn en de korporaal W. H. A. van Romondt.

De sleepboot Wm. E. Chapman heeft het doel, woorvoor hij uit Amerika is ontboden niet mogen bereiken: de *Asturian Prince*, op de zuidkust van het eiland gestrand, is niet vlot te krijgen.

Lijst van onafhaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Josefina Schonoberg, Rafael B. Novo, Pedro H. Matheo 2, Edwin Perry, Salomon Rizo, Angelina Bortes, Sebastian Guia, Felipe Santiago, Cornelia Jacobs, Salomon Rizo, J. M. Vargas Vila (aangeteekend.)

Niet voor verzending vatbaar een drukwerk geadreseerd aan:

Manuel S. Curiel—Maracaibo.,

NEDERLAND

Naar het *Vad.* verneemt, is het rapport van den Raad van State over de Kieswet verzonden. Het lijvige stuk wordt thans door de Regentes ter beantwoording in handen gesteld van den minister van Binnenl. Zaken.

— HH. MM. de Koningin en de Koningin-Regentes vertoeven met H. D. H. de prinses van Waldeck thans niet te Ischl, maar te Igls, een lief gelegen plaatsje in het hoogland van Tyrol op korten afstand van Innsprück.

— Als commandant van de schepen, die naar de kust van Marokko zullen worden gezonden, wordt genoemd de kapitein ter zee Quispel, laatselijk commandant van de zeemacht voor Lombok, thans op de terugreis.

HULDE AAN GENERAAL VETTER.

Generaal Vetter is te Rozendaal bij aankomst te Brussel geestdriftig ontvangen. Door burgemeester Coenen werd hij namens Rozendaal's ingezetenen hartelijk verwelkomd. De koninklijke harmonieën speelden het „Wien Neerlandsch bloed" en „Wilhelmus". Aan mevr. Vetter werden prachtige ruikers aangeboden. De generaal dankte den burgemeester in kernachtige woorden voor zijne hartelijken welkomstgroet en de ovatie van Rozendaal's ingezetenen.

In een salonrijtuig van de Hollandsche Spoor werd de reis voortgezet. Ook te Antwerpen was de geestdrift der Nederlanders groot.

Te Dordrecht werd de generaal verwelkomd door het bestuur der afdeeling Dordrecht van de Vereeniging „Het Vaderland Getrouw" en door den kapitein der genie van het O.-I. leger, Wijnhof. Het dochtertje van een bestuurslid van genoemde oud-strijders-vereeniging bood een ruiker aan. De generaal werd door het talrijke publiek warm toegejuicht. Om één uur vertok de trein.

Te Rotterdam waren aan het station vele militairen en burgelijke autoriteiten vereenigd waaronder de burgemeester met enkele raadsleden, de garnizoenscommandant, overste Verhey met de officieren der mariniers, de commandant van de kanonneerboot *Hudda* met zijn officieren, de kolonel-commandant der schutterij met hoofd- en verdere officieren; vervolgens de heer W. A. Hoos, oud resident van Bali en Lombok; baron Sweerts de Landas Wyborg, secretaris van den Gouv.-Generaal, met verlof hier te lande; de militie-commissaris Roukens en eindelijk de presidenten van de vereenigingen „Je maintiendrai" en „Metalenkruisridders," benevens vele andere, op wier borst men de Militaire Willemsorde zag prijken.

Toen de trein binnenreed liet de muziek de volksliederen weerklinken en werden aan Mevr. Vetter een tweetal ruikers aangeboden namens de schutterij en de officieren der scherpschutters. Toen de generaal met korten veerkrachtigen stap de gereserveerde 1e kl. wachtkamer binnentrad, werd hij door den burgemeester hartelijk toegesproken, waarbij de spr. vooral deed uitkomen, dat men in den generaal ook het Indische leger wilde eeren. De voorzitters van bovengenoemde Oudstrijdersvereenigingen boden den generaal het eerelidmaatschap aan, dat welwillend werd aanvaard. De generaal zelf sprak een kort woord om voor de ontvangst te bedanken.

De schitterendste hulde werd den overwinnaar van Lombok echter in den Haag en te Amsterdam gebracht, waar de élite van het Nederlandsche volk den Generaal hunne opwachting maakte.

BUITENLAND

Italie.— Te Magenta werd den 4n Juni 1859 door het vereenigd Fransch-Sardinisch leger een belangrijke overwinning behaald op de Oostenrijkers. De strijd was hevig geweest en zou wellicht door de geallieerden zijn verloren, wanneer Mac Mahon niet op het juiste oogenblik door een prachtige charge de kans had doen keeren. De kloeke krijgsman werd dientengevolge tot hertog van Magenta verheven en toen hij voor twee jaar stierf, rees terstond in Magenta (Noord-Italië) het plan een gedenkteeken voor den overwinnaar der Oostenrijkers op te richten. Dinsdag, 4 Juni, op den verjaardag van den slag, is aan dit plan uitvoering gegeven. Er was een ontzaglijke toeloop van menschen. Deputaties van oudstrijders uit Piëmont en Lombardije waren in menigte opgekomen en iedere trein bracht stroomen van belangstellenden in de stad. Het spoorwegstation was met Italiaansche en Fransche vlaggen versierd. Tegen één uur kwam de extratrein aan het station aan, waarmede de Fransche militaire missie, de generaals Mocenni, Bava Beccaris, Testa Focchia, Morozzo, della Rocca, Buschetti, Sironi, San Marzano, de prefect, de burgemeester van Milaan, de consul-generaal van Frankrijk en tal van andere bezoekers arriveerden. De burgemeester van Magenta was aan het station evenals een dichte menigte, welke de Fransche officieren luide toejuichte. De Fransche generaal de Vaulgrenant droeg het grootkruis, zijn verdere officieren het officierskruis der orde van St. Mauritius en Lazarus.

Aan den voet van het monument werd door den pastoor van Magenta een H. Dienst gecelebreerd en daarna had de onthulling van het standbeeld plaats, waarbij de menigte: „leve Frankrijk!" riep, de muziek de *Marseillaise* speelde en de zoon van den maarschalk, kapitein Mac-Mahon, het voorwerp was van hartelijke toejuichingen. De maarschalk is voorgesteld in marsch-tenue, in gedachten verzonken en het oog gericht op het plateau, waar de slag wordt geleverd. Het zeer goed geslaagde voetstuk draagt aan de voorzijde het volgende opschrift: *Au maréchal de Mac Mahon, duc de de Magenta*; links: *Né à Sully le 12 juin* 1808; rechts: *Mort près de*

de Montercresson le 17 octobre 1893; van achteren: *Inauguré le 4 juin* 1895.

Het woord werd gevoerd door den maire van Magenta, den heer Brocca; den minister van Oorlog, generaal Mocenni, namens den koning den senator Massarani, uit naam der provincie Milaan, die met den kreet: „Leve Frankrijk! Leve Italië!" eindigde; den maire van Milaan en den afgevaardigde van Magenta, den heer Campi. Ook de pastoor van Magenta voerde nog het woord, waarna de beurt aan de Fransche officieren was. Generaal De Vaulgrenant bracht een hulde aan den maarschalk en herinnerde aan de hartelijke ontvangst, den dag na de overwinning, door de inwoners van Milaan. Hij sprak vervolgens een woord van dank aan alle aanwezigen, bovenal aan den maire van Magenta, voor de eer, den Franschen maarschalk bewezen. Toen sprak generaal Jung nog namens de Latijnsche Unie. Het gedenkteeken werd daarop onder de bloemen en kransen als begraven.

De genoodigden reden vervolgens naar de villa van den maire, waar hun ververschingen werden aangeboden. De Fransche officieren waren van den kant der bevolking voortdurend het voorwerp van hartelijke ovaties.

Maar intusschen blijft de triple-alliantie bestaan en toont de Italiaansche regeering haar dankbaarheid voor den in 1859 van Frankrijk ontvangen steun door een bondgenootschap met Duitschland!....

— Te Rome is uit Adua bericht ontvangen, dat Ras Alula, het bekende opperhoofd der weerspannige Abyssiniërs, met zijne troepen tegen Adua in aantocht is. De Italiaansche bevelhebber, generaal Baratieri, heeft reeds maatregelen genomen, om dezen aanval, die in het begin van Juni werd verwacht, af te weren.

Frankrijk.—Zooals men weet, heeft de nieuwe Fransche belastingwet op de congregaties tot tal van protesten aanleiding gegeven van de zijde der geestelijkheid en dit niet slechts vóór, maar ook ná de aanneming dier wet. Bij het protest van den kardinaal-aartsbisschop van Reims, mgr. Langénieux, sloten zich reeds vele prelaten aan en de reeks wordt nog steeds grooter. Bovendien hebben tal van lagere geestelijken hun stem tegen de onrechtvaardige wet verheven en dit is o. a. geschied in het aartsbisdom Kamerrijk, waar verschillende groepen van priesters op publieke wijze het onbillijke der belasting hebben aangetoond. De regeering is hierover in toorn ontstoken en blijkbaar met het voornemen, om deze geheele beweging nu eens voor goed te keeren heeft de heer Poincaré, minister van onderwijs en Eeredienst, aan den aartsbisschop van Kamerijk mgr. Sonnois, een officieel schrijven gericht om hem de gebiedende vraag te stellen, welke maatregelen „monsieur l'archevêque," gelijk de minister zich uitdrukt, tegen dit optreden van zijn geestelijken denkt te nemen. Het antwoord van den prelaat is welsprekend. Z. D. H. antwoordt den minister, dat hij geen enkelen maatregel zal nemen tegen zijne priesters, want deze, zegt hij, hebben niet gesproken in hunne hoedanigheid van geestelijken en als bedienaars van een door den Staat erkenden eeredienst, maar als Fransche burgers en kiezers, die gebruik maken van het recht, dat de republikeinsche constitutie aan alle burgers toekent, nl. het recht van de vrijheid van gedachten, de vrijheid van het woord en de vrijheid der publiciteit. Wanneer deze heeren bij de uitoefening van dit recht inbreuk hebben gemaakt op art. 4 der wet van 18 Germinal van het jaar X (de organieke artikelen waarop de Minister zich beroepen had) dan is de bevoegde rechter daar, om dit delict te beoordeelen. Gij zult het ongetwijfeld billijken, mijnheer de minister, gaat mgr. Sonnois voort, dat ik er niet aan denken wil mij in de plaats van dien rechter te stellen.—Aan het slot van zijn betoog noemt de bisschop zelf de belastingwet een „betreurenswaardigen maatregel," gericht tegen de nuttigste organen van het christelijk leven in Frankrijk.

Natuurlijk heeft dit kloeke schrijven in liberale en radicale kringen een ongunstigen indruk gemaakt. Het vaderland werd weer bedreigd door 't clericalisme! En in de Kamer vroeg reeds de bekende oud-minister Goblet, namens de uiterste Linkerzijde, verlof de regeering te interpelleeren over de correspondentie, tusschen den minister van Eeredienst en den aartsbisschop van Kamerrijk gewisseld. Maar ondanks de pogingen der uiterste Linkerzijde besloot de Kamer met 268 tegen 235 stemmen, deze interpellatie uit te stellen tot na de behandeling van het wetsontwerp betreffende de herziening van de drankbelasting.

Men zal dan wel weer iets moois te hooren krijgen!

— In den Franschen Senaat is onlangs op zeer duidelijke wijze lucht gegeven aan aan de verontwaardiging, welke sinds eenigen tijd een deel der natie bezielt. Zooals men weet, ontmoette het plan der regeering, om eenige oorlogschepen naar Kiel te zenden bij de opening van het Duitsch Oostzeekanaal, ernstige tegenkanting in sommige kringen en is bovendien reeds heel wat te doen geweest over het samengaan van Frankrijk met Duitschland in de Oostersche aangelegenheden. Het feit dat Rusland eveneens tegen Japan optrad en dat te Kiel de Fransche schepen vlak naast de Russische liggen, heeft den storm niet kunnen bezweren. Ja, reeds gingen in sommige Parijsche bladen stemmen op, om ook Rusland de les te lezen en de Fransche regeering te bewegen wederom het oude standpunt van politiek isolement in te nemen.

In den Senaat nu is het 2 Juni over en weer tot zeer pertinente verklaringen gekomen. Een lid der Rechterzijde, de markies De l'Angle Beaumanoir, interpelleerde het gouvernement over de buitenlandsche politiek, of liever over de deelneming aan de feesten te Kiel en het ageeren tegen Japan in overleg met Duitschland. Hij las eenige aanhalingen uit Berlijnsche bladen voor, waarin gesproken wordt van eene verzoening tusschen Frankrijk en Duitschland en stelde de vraag, of deze droom zal verwezenlijkt worden. Zal het Fransche eskader te Kiel op zijne plaats zijn? Spreker drukte de hoop uit, dat Frankrijk, als het weer royalistisch geworden is (?) te eeniger tijd op een voet van gelijkheid zal staan met den Duitschen souverein. Hij maakte verder een toespeling op de bewoners van Elzas en Lotharingen, die wel moeten denken, dat zij vergeten zijn. Voort protesteerde de markies tegen de zwakheid van de buitenlandsche politiek, gevolgd ten aanzien van Japan. Wij moeten, aldus besloot hij, deze politiek van zelfverloochening, die ons de vijandschap van Japan op den hals heeft gehaald, en ons in Europa brengt tot bondgenootschappen die wij niet kunnen goedkeuren, laten vallen.

De minister van Buitenlandsche Zaken, de heer Hanotaux, beantwoordde den interpellant. Onze buitenlandsche politiek, zeide hij, heeft geen wijziging ondergaan, en heeft ook niet de strekking [verzoening met Duitschland] welke men haar toeschrijft. Wat het optreden tegen Japan betreft, verklaarde de minister, dat Frankrijk zijn eigen belangen op het oog had, toen het de onafhankelijkheid van China verzekerde. Op dit punt, evenals op andere punten, hebben Frankrijk en Rusland dezelfde belangen, en hun samengaan vond zijn grond zoowel in de bestaande betrekkingen als in den wil van hunne regeeringen. Frankrijk en Rusland handelen nu nog in gemeen overleg waar het de Armenische quaestie betreft. In speciale gevallen kunnen de mogendheden gemeenschappelijk een vredelievend doel nastreven, zonder de nationale belangen uit het oog te verliezen.

—Daarna behandelde de heer Hanotaux de Kielsche demonstratie. Het deelnemen van Frankrijk aan de feesten aldaar kan geen ander karakter hebben, zeide hij, dan het antwoord op een internationale beleefdheid. Het zal in het minst geen wijziging brengen in de gevoelens van Frankrijk, dat onoverwinnelijk trouw blijft aan zijne herinneringen en met vertrouwen de toekomst te gemoet ziet.

De redevoering van den minister werd zeer toegejuicht. Intusschen is het niet zeer waarschijnlijk dat door deze verklaringen de gemoederen tot bedaren zullen komen. Het heftigste keert zich tegen de handelingen der regeering een deel der conservatieven (royalisten en imperialisten) en de Uiterste Linkerzijde. Te Parijs vergaderde het "revisionistisch-socialistisch republikeinsch comité" van het 11e arrondissement onder voorzitterschap van den afgevaardigde Michelin, om te protesteeren tegen het zenden der Fransche marine naar Kiel. De Kamerleden Castelin en Roche voerden heftig het woord en de vergadering eindigde met de motie strekkende om "het Duitsche ministerie (het kabinet-Ribot wordt bedoeld) dat ons regeert aan de openbare minachting prijs te geven."

—De *Figaro* bevat een sensutie-artikel, getiteld: „Le scandale de demain." Het blad verzekert, dat een nieuw schandaal op 't punt is uit barsten en dat tal van leden der regeeringsmeerderheid daarbij zullen worden betrokken. De zaak geldt de reeds vroeger besproken Zuider-Spoorweg-maatschappij, en als de meest gecompromitteerde personen worden genoemd de gewezen ministers Jules Roche Yves Guyot en Thévenet, de afgevaardigde François Deloncle, de senator Magnier en een nog niet bij name aangewezen collega van dezen, mannen dus, die meerendeels ook bij de Panamageschiedenis op den voorgrond traden. Men had gehoopt de zaak in den doofpot te stoppen, maar dit is onmogelijk geworden, daar de Uiterste Linkerzijde gewichtige documenten in handen heeft gekregen. De *Figaro* geeft te verstaan, dat Dupuy, de vorige minister-president, zoowel als Ribot hun uiterste best hebben gedaan om te verhinderen dat dit schandaal tot uitbarsting zou komen. Het verschil van gevoelen in dit opzicht tusschen den vorigen premier en Casimir Perier, die voorstander was van een algeheelen schoonmaak, zou niet vreemd zijn geweest aan het aftreden van den president.

In de Kamer zal men er wel spoedig meer van hooren.

Duitschland.— Toen Windthorst, de groote staatsman en parlementskoning, gestorven was, meenden sommigen, dat het nu met de macht van het Centrum ook spoedig gedaan zou zijn. Reeds had de kleine Excelentie vele moeielijkheden moeten overwinnen, om de partij vast aaneengesloten te houden en nu hij was heengegaan en zijn vaste leiding moest worden ontbeerd, kon het niet anders, of de geweldige Centrums-burcht zou eindelijk in puin verkeeren, of althans in zijne grondslagen worden geschokt. Zoo dacht men en hoopten de tegenstanders der katholieke partij En toen, kort na Windthorst's dood eenige tweespalt zich in den boezem dier partij openbaarde, geloofden zij vast, dat hunne verwachtingen reeds in vervulling gingen, terwijl zij zich bovendien beijverden het hier en daar opflikkerend twistvuurtje zoo hard mogelijk aan te blazen. Eindelijk, eindelijk zou toch de doodsklok luiden over de machtigste fractie van den Rijksdag. Helaas, al te spoedig werd de wensch genomen voor de werkelijkheid. Windhorst was wel gestorven, maar zijn geest leefde voort onder hen, wier geniale leider hij was geweest en het twistvuur werd met bekwamen spoed gedoofd. Op de Katholiekendagen openbaarden zich de aloude geestdrift en eensgezindheid en ten volle kwam wederom uit, hoe machtig de organisatie, hoe groot de ernst, hoe solied de tucht is bij onze Duitsche geestverwanten. De Centrumpartij had door Windthorst's dood ontegenzeglijk een zwaar verlies geleden, maar duidelijk bleek thans, dat zijn persoon niet onmisbaar was voor haar bestaan. Het Centrum is krachtig door zichzelf en staat of valt niet door het blijven of heengaan van een of meerdere zijner aanvoerders. Evenzeer als in den tijd van Windhorst, Franckenstein en anderen is het ook nu nog de meest invloedrijke partij in den Rijksdag en in het land.

Van zeer veel beteekenis zijn in dit opzicht de Rijsdagverkiezingen, welke in de laatste week van Mei in twee belangrijke districten, Keulen en Aschaffenburg, plaats vonden. In eerstgenoemd district had het Centrum voornamelijk het socialisme te bestrijden en zegevierde de katholieke candidaat Greiss met 12.219 stemmen tegen 7673 op den socialdemocraat uitgebracht. Opmerkelijk was hierbij, dat terwijl de katholieken in stemmen-aantal vooruitgingen, de socialisten hun aanhang zagen verminderen.

Te Aschaffenburg (Beieren) was de triomf van het Centrum zoo mogelijk nog schitterender. In dit district had het niet minder dan drie

partijen te bevechten: nationaal-liberalen, Volkspartij en socialisten. Met groote felheid werd de campagne tegen de katholieken geleid en het heette reeds, dat het Centrum ditmaal dan toch zijn ouden zetel aan een tegenstander zou moeten afstaan. Ook werden ijverige pogingen aangewend, om den „Boerenbond" te bewegen tegen den Centrums-candidaat in het veld te komen, maar hieraan werd geen gevolg gegeven en het einde van den strijd is geweest, dat de katholieken een glansrijke overwinning behaalden. Niet alleen behielden zij den zetel, maar zij gingen ook, evenals te Keulen, belangrijk in stemmenaantal vooruit. Terwijl zij bij de algemeene verkiezingen van 1893 te Aschaffenburg 8794 stemmen uitbrachten, vereenigden zij er thans 10.605 op hun candidaat: een vermeerdering dus van 1811 stemmen. Wat de partijen betreft, van deze gingen er twee, de nationaal-liberalen en de socialisten met resp. 114 en 244 stemmen achteruit, terwijl alleen de Volkspartij vooruitgang kon aanwijzen, nl. 759 stemmen.

Van bizonder belang wordt deze overwinning nog, wanneer men daarbij let op de zegepraal slechts korten tijd geleden door het Centrum in een ander Beiersch district, Passau, behaald. De Boerenbond (Bauerbünder), die, naar de liberalen hoopten, het Centrum in Beieren den nekslag zou geven, bleek bij die verkiezing zeer in kracht te zijn verminderd, terwijl de Bond te Aschaffenburg zelfs geen candidaat stelde, daar er niet de minste kans was, dat deze zou zegepralen. Zoo handhaaft het Centrum niet slechts zijne positie, maar neemt zijn invloed in den laatsten tijd gaandeweg toe en worden telkens de verwachtingen beschaamd gemaakt van hen, die van de daken verkondigen, dat zijn val aanstaande is.

Zweden en Noorwegen. – Door vijf leden der Linkerzijde, twee gematigden en drie van de Rechterzijde uit de Tweede Kamer van Noorwegen is het voornemen opgevat, een motie in te dienen waarbij wordt aangedrongen op het aanknoopen van onderhandelingen tusschen Zweden en Noorwegen, onder samenwerking der Noorsche regeering en volksvertegenwoordiging en vasthoudende aan het beginsel van Noorwegen's recht tot eigenmachtig handelen in alle zaken, die niet tot het domein der unie behooren. De onderhandelingen zouden moeten leiden tot regeling van het consulaatwezen en der quaestie van het ministerie van buitenlandsche zaken; allereerst tot beantwoording der vraag of een gemeenschappelijk, dan wel een afzonderlijk Noorsch ministerie van buitenlandsche zaken zal worden ingesteld. De motie is reeds door de meerderheid geteekend, misschien volgt zelfs aanneming met algemeene stemmen.

Dit bericht klinkt heel wat meer geruststellend dan een ander van een correspondent der *Frankf. Zeitung* over een mogelijken oorlog tusschen beide deelen van het Scandinavische rijk. Ook in Zweden schijnt men niet zoo krijgslustig te zijn, als die correspondent voorgeeft. Op het vijfde congres van algemeen stemrecht te Stockholm bijeengekomen, werd ook de Unie-quaestie behandeld en een motie aangenomen, waarin geprotesteerd wordt tegen elke poging, om het geschil met Noorwegen tot een geweldadige oplossing te brengen; in het bizonder werd de tartende en dreigende houding van een deel der vertegenwoordiging en der pers afgekeurd, en alle voorstanders van algemeen stemrecht aangespoord, zich krachtig te verzetten tegen het gebruiken van geweld ten opzichte van Noorwegen.

Azie.— Uit Hongkong verneemt de *Times*, dat uit zuidelijk China een verzoekschrift aan den keizer is gezonden. Daarin wordt gevraagd om constitutioneele hervormingen, met vrijheid van spreken en drukpers, om wegzending van onpopulaire staatsambtenaren, om afschaffing vanden staart en om invoering van Westersche instellingen.

— De Mikado keerde van Hiroshima, waar hij maanden heeft doorgebracht, in plechtigen optocht naar de hoofdstad terug. De inwoners hadden de huizen en straten versierd; het was voor den keizer een ware zegetocht.

Ook Yokohama was in feestdos ter eere van deze gebeurtenis.

Zwitserland.—In het kanton Uri, dat in meerderheid katholiek is, waait thans van drie gevangenissen de witte vlag, wat beteekent, dat zij leeg staan.

ADVERTENTIES

Imprenta de la Libreria de A. BETHENCOURT & HIJOS, Curaçao.